

ЗМІСТ

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ —
ФОНД ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ
Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 587,
видане Держкомвидавом України 18.04.94.
Видається з серпня 1992 року. Виходить 12 разів на
рік українською та російською мовами.
Додаток до Бюлетеня – газета «Відомості
приватизації», виходить щосереди.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
М. В. ЧЕЧЕТОВ, голова редакційної колегії;
О. М. БОНДАР;
Є. М. ГРИГОРЕНКО, заступник голови
редакційної колегії;
Л. В. ДЕМЧИШИН, заступник головного
редактора;
А. П. КАРЧЕВА, відповідальний секретар;
О. В. КОВАЛЬ; Н. О. НЕВМЕРЖИЦЬКА;
Л. В. ОЖЕЛЕВСЬКИЙ; А. П. ПІДГАЙНИЙ;
Н. А. ПУТІВСЬКА, головний редактор.

НАУКОВА РАДА:
Я. Б. УСЕНКО, канд. екон. наук
(голова наукової ради);
Є. В. БОНДАРЕНКО, д-р екон. наук, професор;
С. А. ДАВИМУКА, д-р екон. наук, професор;
М. П. ДЕНИСЕНКО, д-р екон. наук;
О. М. ЛИВИНСЬКИЙ, д-р техн. наук, професор;
С. А. УШАЦЬКИЙ, д-р екон. наук, професор;
В. Г. ФЕДОРЕНКО, д-р екон. наук, професор.

Статті, вміщені в цьому номері, рекомендовані до
друку рішенням наукової ради від 04.07.2003.

Відповідно до постанови Вищої атестаційної
комісії України від 9 червня 1999 р. № 1–05/7 із
зміннами та доповненнями, внесеними постано-
вою ВАКУ від 11 квітня 2001 р. № 7–05/4, «Дер-
жавний інформаційний бюлетень про прива-
тизацію» включено до Переліку № 1 наукових
фахових видань України, в яких можуть публі-
куватися результати дисертаційних робіт на
здобуття наукових ступенів доктора і кандидата
наук за розділом «Економічні науки».

Літературне редагування Л. І. Федорець
Художнє оформлення Л. В. Демчишин
Переклад І. Ю. Коник

Технічний редактор Л. М. Войтушенко
Коректор А. К. Нартова
Комп'ютерна верстка О. П. Демчук,
В. О. Павленко
Комп'ютерний набір О. О. Красна, Л. П. Пюра

Здано до набору 07.07.2003.
Підписано до друку 04.08.2003.
Формат 60x84/8. Папір крейдований. Друк
офсетний. Ум. друк. арк. 7,47. Обл.-вид. арк. 9,75.
Загальний тираж з 260 прим.
Зам. 0149308

Державне видавництво «Преса України»
03047, Київ–47, просп. Перемоги, 50
http://www.pressa.kiev.ua
Кольороподіл – «Преса України»

Адреса редакції:
01133, Київ–133, вул. Кутузова, 18/9.
Тел./факс (044) 294-33-77
E-mail: journal@spfu.kiev.ua
http://www.spfu.gov.ua

Розповсюдження
Л. М. Буданцева (тел. (044) 294-40-53)

Редакція може публікувати статті в дискусійному
порядку, не поділяючи поглядів автора. Редакція
залишає за собою право редагувати та скорочувати
статті. Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Листування з читачами тільки на сторінках журналу.

**У СПЕЦІАЛЬНІЙ КОНТРОЛЬНІЙ КОМІСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ПРИВАТИЗАЦІЇ**

Ювілей Комісії – 10 років напруженої праці	2
Постанова Верховної Ради України від 22 травня 2003 р. № 883–IV «Про Рекомендації парламентських слухань «Наслідки і перспективи приватизації в Україні»	6
Рекомендації парламентських слухань «Наслідки і перспективи приватизації в Україні»	6
Про деякі аспекти роботи Комісії в липні 2003 р.	8

ХРОНІКА

На колегії Фонду державного майна України	10
Інформація про хід приватизації державного майна в Україні за 5 міс. 2003 р.	11
Коротко – факти	15
Моніторинг фондових індексів	16

ЗОНА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ – КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Регіональне відділення (історичний екскурс)	17
Відкрите акціонерне товариство «Борекс»	20
Відкрите акціонерне товариство «Миронівський завод по виготовленню крупів та комбікормів»	21
Відкрите акціонерне товариство «Комбінат «Тепличний»	22
Відкрите акціонерне товариство «Яготинський маслозавод»	23

СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ ПРИВАТИЗАЦІЇ (Луганська область)

Холдингова компанія «Луганськстепловоз»	24
Відкрите акціонерне товариство «Стахановський вагонобудівний завод»	26
Відкрите акціонерне товариство «Завод гірничорятувальної техніки «Горизонт»	27

ПРИВАТИЗАЦІЯ: ДУМКИ, ПРОПОЗИЦІЇ

КУРИННОЙ Є. І., ВАКУЛЬЧИК О. М. Створення та розподіл доданої вартості в умовах корпоративного управління	30
ПОДОЛЯКО Г. В. Нові способи продажу державних підприємств	35
ВЛАСОВА І. О. Оренда – п'ять кроків до мети	36

ДОСВІД РЕГІОНІВ

У пошуку ефективного власника (інтерв'ю з В. Я. Пінковським)	38
--	----

ОЦІНКА МАЙНА

БАРАНОВ П. Ю. Про проблеми застосування затратного підходу під час оцінки нерухомості	41
ЄВТУХ О. О. Теорія вартості в сучасній оціночній діяльності: нові аспекти	45
ДВОРНІК В. В., ЧУБ В. Ф., ШАПОШНИКОВА І. О. Щодо методології використання поправок під час визначення вартості будівель та споруд витратним методом	49
Перелік юридичних осіб, які уклали (або переуклали) у червні 2003 р. угоду з Фондом державного майна України про продаж майна, що перебуває у державній власності	52

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ БІЗНЕСУ ВІД НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ АУКЦІОННИХ ЦЕНТРІВ

Підсумки фінансово-господарської діяльності ДАК «Національна мережа аукціонних центрів» за 2002 р. та 5 міс. 2003 р.	54
ДАК «Національна мережа аукціонних центрів» пропонує	56

ЗАКОНОДАВЧЕ ТА НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИВАТИЗАЦІЇ

Закон України від 15 травня 2003 р. № 756–IV «Про внесення змін до статті 12 Закону України «Про плату за землю»	57
Закон України від 15 травня 2003 р. № 762–IV «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (витяг)	57
Закон України від 22 травня 2003 р. № 853–IV «Про внесення змін до статті 12 Закону України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні»	59
Закон України від 5 червня 2003 р. № 921–IV «Про внесення змін до Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації»	60
Закон України від 5 червня 2003 р. № 922–IV «Про внесення змін до Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації»	60
Закон України від 5 червня 2003 р. № 923–IV «Про внесення змін до Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації»	61
Постанова Кабінету Міністрів України від 15 травня 2003 р. № 695 «Про визначення критеріїв віднесення підприємств (організацій) до таких, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави»	61
Постанова Кабінету Міністрів України від 15 травня 2003 р. № 689 «Про заходи щодо створення єдиної системи державної реєстрації земельних ділянок, нерухомого майна та прав на них у складі державного земельного кадастру»	62
Постанова Кабінету Міністрів України від 16 червня 2003 р. № 912 «Про внесення змін до Порядку визначення розмірів майнових паїв членів колективних сільськогосподарських підприємств та їх документального посвідчення»	63
Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 червня 2003 р. № 333–р «Про внесення зміни до переліку відкритих акціонерних товариств, пакети акцій яких, раніше закріплені (залишені) у державній власності, підлягають продажу у 2003 році»	63
Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 червня 2003 р. № 334–р «Про закріплення у державній власності пакета акцій ВАТ «Науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут атомного та енергетичного насособудування»	64
Наказ Фонду державного майна України від 30 травня 2003 р. № 905 «Про внесення змін до Порядку повернення орендованих цілісних майнових комплексів державних підприємств після припинення або розірвання договору оренди»	64
Зміни до Порядку повернення орендованих цілісних майнових комплексів державних підприємств після припинення або розірвання договору оренди	64

ЮВІЛЕЙ КОМІСІЇ – 10 РОКІВ НАПРУЖЕНОЇ ПРАЦІ

Спеціальну контрольну комісію Верховної Ради України з питань приватизації (далі – Комісія) було утворено Постановою Верховної Ради України від 24 червня 1993 р. № 3317-ХІІ відповідно до статті 10 Закону України «Про приватизацію майна державних підприємств», прийнятого 4 березня 1992 р. Першим Головою Комісії став ЛЕОНІД САВЕЛІЙОВИЧ БІЛИЙ, секретарем – Віталій Григорович Мельничук.

До утворення Комісії питаннями приватизації займалася Постійна комісія Верховної Ради України з питань економічної реформи (далі – Постійна комісія). Постійна комісія розробила Концепцію роздержавлення і приватизації підприємств, землі та житлового фонду, яка стала основоположним документом, на базі якого створювали нормативну базу приватизації, зокрема розробляли Закони України «Про приватизацію майна державних підприємств», «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)», «Про приватизаційні папери».

Прийняття перших «приватизаційних» законів дало змогу здійснювати роздержавлення майна в незалежній Україні за цивільно-правовими угодами, а не за адміністративно-розпорядчими актами, як в Українській РСР.

Комісія забезпечила послідовність, наступність законотворчої діяльності в галузі приватизації, чому сприяло те, що Л. С. Білий та В. Г. Мельничук були в минулому активними членами Постійної комісії. Для боротьби з монополізацією економіки і створення конкурентного середовища Комісія прагнула посилити роль трудових колективів у приватизації майна підприємств. З її ініціативи було прийнято Закон України від 22 лютого 1994 р. № 3982-ХІІ «Про внесення змін до Закону України «Про приватизацію майна державних підприємств», в якому зазначалося: «Створення товариств покупців членами трудового колективу підприємств (структурних підрозділів), що приватизуються, здійснюється на підставі рішення загальних зборів, в яких брало участь більше 50 відсотків працівників підприємства (структурного підрозділу) або їх уповноважених представників. При цьому товариство покупців повинно об'єднувати більше 50 відсотків працюючих на підприємстві (у структурному підрозділі)».

У жовтні 1993 р. за поданням Комісії Верховна Рада України прийняла постанову про недопущен-

ня погашення облігацій товарними ресурсами (майном), тобто безконтрольного привласнення державного майна.

Активно працювала Комісія протягом періоду повноваження Верховної Ради України 13-го скликання (1994 – 1998 рр.). Її головою був СЕРГІЙ ДМИТРОВИЧ ДРАГОМАРЕЦЬКИЙ, який трагічно загинув 16 травня 1996 р.

Відбулося 38 засідань Комісії, на яких розглядалися питання приватизаційного процесу в Україні як практичного, так і законодавчого характеру. Зокрема Комісія аналізувала стан і проблеми приватизації державного майна в цілому в державі і в окремих регіонах, заслуговувала звіти керівництва Фонду державного майна України (ФДМУ) про хід виконання програми приватизації, розглядала питання дотримання законності в процесі приватизації окремих об'єктів, таких як Лисичанський нафтопереробний комбінат, київський завод нестандартного обладнання «Експрес», Миколаївський глиноземний завод, корпорація «Укравто», ВО «Укрнафта», ВО «Укргазпром», Нікопольський і Запорізький заводи феросплавів, Єнакіївський і Донецький металургійні заводи, завод «Дніпроспецсталь», ВАТ «Дніпрошина», державні енергетичні компанії «Волинсьобленерго» та «Одесаобленерго», Хмельницький центральний універмаг, готель «Україна» (м. Київ) та багато інших.

У результаті аналізу процесу приватизації в Україні Комісія дійшла висновку, що в переважній більшості випадків порушення законодавства пов'язані не з відсутністю законів чи їх недосконалістю, а з небажанням окремих посадових осіб та суб'єктів підприємницької діяльності, особливо зарубіжних, виконувати закони. При цьому можливість для зловживань у ряді випадків створена

*Сергій
Дмитрович
ДРАГОМАРЕЦЬКИЙ*

суперечливістю норм чинного законодавства, яка виникла під тиском іноземних радників.

Комісія постійно працювала над цією проблемою. З одного боку, аналізуючи звернення з місць щодо конкретних фактів порушення прав громадян і заподіяння збитків державі в процесі приватизації, Комісія виявляла правовідносини, які були недостатньо врегульовані законодавчо з причини нечіткості формулювання правових норм або відсутності таких норм через новизну правовідносин, що формувалися в ході приватизації, а з іншого – активно займалася законотворчою діяльністю для забезпечення належної правової регламентації процесів зміни форм власності.

Виходячи з позиції поступового, послідовного проведення процесу приватизації на засадах законності, дотримання прав та законних інтересів громадян України, економічної доцільності Комісія розробила законодавчі пропозиції щодо змін і доповнень до Законів України «Про приватизацію майна державних підприємств», «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)», «Про оренду майна державних підприємств та організацій», переважна більшість яких була прийнята Верховною Радою України.

На виконання доручення Верховної Ради України Комісією була проведена робота щодо аналізу діяльності трастових компаній, до якої залучалися Кабінет Міністрів України, ФДМУ, Антимонопольний комітет України, Міністерство фінансів України та ряд інших міністерств і відомств. За результатами аналізу Комісія розробила пропозиції щодо регламентації діяльності товариств та запровадження суворого контролю.

На виконання Постанови Верховної Ради України від 02.11.95 № 415/95-ВР Комісією спільно з Комітетом Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку було вивчено додержання законодавства під час приватизації в нафтовій, газовій, нафтопереробній промисловості і нафтопродуктозабезпеченні, зокрема питання оцінки вартості майна ВО «Укрнафта» та ВО «Укргазпром». Результатом цього стало винесення на розгляд Верховної Ради України проекту Постанови «Про виконання Постанови Верховної Ради України від 2 листопада 1995 року «Про усунення порушень чинного законодавства України з питань приватизації в нафтовій, газовій, нафтопереробній промисловості, нафтопродуктозабезпеченні», який був прийнятий на її сесійному засіданні.

У 1994 – 1998 рр. Комісія розглянула близько 3 тис. звернень громадян, підприємств та організацій, по кожному з яких було прийнято конкретне рішення. У разі виявлення порушення законодавства з питань приватизації Комісія надсилала звернення до Генеральної прокуратури України, роз'яс-

нювала законодавство, давала відповідні доручення органам приватизації, надсилала звернення до центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування залежно від їх компетенції щодо усунення перешкод у приватизації та забезпечення законних прав фізичних і юридичних осіб.

Комісія постійно контролювала виконання всіх доручень і звернень.

У період роботи Верховної Ради України третього скликання (1998 – 2002 рр.) Комісія здійснювала свою діяльність на підставі статті 10 Закону України «Про приватизацію державного майна».

Основними завданнями в роботі Комісії були такі:

дотримання прав громадян у процесі завершення сертифікатної приватизації;

забезпечення економічної обґрунтованості порядку проведення грошової приватизації великих державних підприємств.

Очоловав Комісію в цей період ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ РЯБЧЕНКО.

З липня 1998 р. до березня 2002 р. було опрацьовано 152 звернення народних депутатів України, у порядку контролю за дотриманням чинного законодавства розглянуто 4 611 повідомлень та звернень громадян і юридичних осіб щодо приватизації. Кожне з них уважно вивчалось, після чого вживались відповідні заходи.

На особистому прийомі керівництвом Комісії та працівниками її секретаріату було вислухано більш як 800 громадян. Проведено 25 засідань Комісії. Велика увага приділялася роз'ясненню норм законів України та конституційних прав громадян, які, на жаль, при проведенні приватизації порушувалися як органами державної влади, так і окремими посадовими особами, а також керівниками багатьох підприємств.

Відповідно до покладених на Комісію завдань подавалися законодавчі пропозиції до другого та наступних читань законопроектів про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва та державних програм приватизації на 1999, 2000 – 2002 рр., вносилися пропозиції стосовно внесення змін і доповнень до Державної програми привати-

*Олександр
Володимирович
РЯБЧЕНКО*

зації (законопроекти № 1723 та № 8254).

Комісією були підготовлені, а парламентом прийняті постанови, якими були продовжені терміни приватизації державного житлового фонду та земельних ділянок.

Комісія підготувала інформаційну довідку та рішення про виконання Постанови Верховної Ради України від 11 вересня 1998 р. № 100-XIV «Про проекти законів України про особливості приватизації майна лікеро-горілчаних підприємств» в частині дотримання положень Закону України «Про приватизацію державного майна» щодо заборони приватизації підприємств, що виготовляють спирт, вина, лікеро-горілчані вироби.

Комісія виявила, що незважаючи на заборону приватизації підприємств, які виготовляють спирт та горілчані вироби, частина таких підприємств була відчужена з державної власності. За результатами аналізу інформації, отриманої від державних органів, на які було покладено функції захисту державних інтересів у цій галузі, були підготовлені та надіслані матеріали до Генеральної прокуратури України для належного реагування.

Членами Комісії, народними депутатами І. В. Квятковським, І. Г. Богословською та іншими було внесено на розгляд Верховної Ради України проект Постанови «Про надання Спеціальній контрольній комісії Верховної Ради України з питань приватизації повноважень тимчасової слідчої комісії з питань проведення розслідування обставин створення та діяльності акціонерної компанії «Держінвест України», державного підприємства «Фінпром» та видання Указу Президента України від 27 березня 1998 р. № 233». Верховна Рада України прийняла цю постанову 15 вересня 1998 р. (№ 108-XIV).

На виконання зазначеної постанови Комісія провела розслідування обставин передачі контрольного пакета акцій НАСК «Оранта» (колишнього Укрдержстраху) та наслідків такої передачі до статутного фонду АК «Держінвест України», під час якого були виявлені численні порушення чинного законодавства.

За результатами перевірки Верховна Рада України прийняла Постанову від 04.11.1998 № 225-XIV «Про результати розслідування обставин передачі пакета акцій Національної акціонерної страхової компанії «Оранта», який є у державній власності, до статутного фонду акціонерної компанії «Держінвест України».

Крім цього, за зверненням члена Комісії, народного депутата України О. М. Яковенка Рахункова палата України здійснила перевірку створення та діяльності акціонерної компанії «Держінвест України», під час якої виявлено цілу низку порушень чинного законодавства.

Наслідком здійсненого Комісією розслідування

та проведених Рахунковою палатою України перевірок стала ліквідація акціонерної компанії «Держінвест України» та поновлення права державної власності на кошти та майно вартістю мільйони гривень, яке незаконно включили до статутного фонду акціонерної компанії «Держінвест України».

З ініціативи Комісії було відмінено проведення 29-го спеціалізованого сертифікатного аукціону за компенсаційні сертифікати, на якому планувалося продати стратегічно важливі підприємства, в результаті чого втрати державного майна могли перевищувати 1 млрд грн.

Комісія постійно контролювала хід приватизації земельних ділянок та вживала відповідних заходів для забезпечення дотримання чинного законодавства. Велика увага приділялася зверненням громадян, що надходили з міст і сіл України, яким органи місцевої влади відмовляли у приватизації земельних ділянок або зволікали з проведенням приватизації з тих чи інших причин. Комісія надавала роз'яснення з цього приводу та вживала відповідних заходів для забезпечення прав громадян України.

До Комісії зверталася значна кількість громадян і юридичних осіб, які стали акціонерами, придбавши акції через мережу центрів сертифікатних аукціонів, зі скаргами на порушення їхніх прав. Найтиповішими і найбільш поширеними були скарги на невивлату дивідендів, відмову в наданні інформації про діяльність акціонерних товариств, відсутність можливості впливу дрібних акціонерів на формування порядку денного та прийняття рішень зборами акціонерів, перевищення правлінням (зокрема головою правління) повноважень, наданих статутом товариства і делегованих зборами акціонерів, практичну неможливість реалізувати право бути обраним до органів управління товариства тощо.

Залежно від змісту фактів, наведених у зверненнях та доданих до них документах, Комісія для вирішення порушених проблем та забезпечення дотримання законності співпрацювала з Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку і правоохоронними органами.

Одним з важливих напрямів роботи Комісії завжди був і залишається контроль за діяльністю державних органів приватизації, дотриманням ними вимог чинного законодавства, зокрема щодо контролю за виконанням покупцями об'єктів приватизації умов договорів купівлі-продажу.

На виконання Постанови Верховної Ради України від 24 грудня 1998 р. № 355 Комісією разом з Комітетом Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки протягом січня – квітня 1999 р. було перевірено стан виконання угод, укладених

ФДМУ з продажу акцій енергокомпаній.

У результаті аналізу процесів приватизації в Україні Комісія дійшла висновку, що українській приватизації потрібно повернути економічну сутність. Отримання коштів бюджетом від продажу акцій не може бути головним завданням. Основною метою приватизації повинно стати підвищення економічної ефективності роботи підприємств. Саме за цим показником мають звітувати органи приватизації.

Робота Комісії Верховної Ради України четвертого скликання (2002 – 2006 рр.) розпочалася 7 червня 2002 р. Очолює Комісію ВАЛЕНТИНА ПЕТРІВНА СЕМЕНЮК.

Як і в попередні періоди, Комісія ставить перед собою завдання здійснювати систематичний контроль за дотриманням законодавства України про приватизацію, виконанням Державної програми приватизації, інформування Верховної Ради України про хід приватизації.

Діяльність Комісії відзначається високою інтенсивністю та результативністю. Щомісяця в середньому відбуваються два засідання Комісії. До порядку денного включають актуальні питання приватизації, за якими приймають рішення, що дають змогу регулювати приватизаційний процес і спрямовувати його на вирішення проблем економічної реформи.

Комісія організувала і провела парламентські слухання на тему «Наслідки і перспективи приватизації в Україні» та «Проблемні питання, що виникають у ході приватизації житла та в післяприватизаційний період».

Серед питань, які розглядала і над вирішенням яких працювала Комісія, такі:

про ситуацію, що склалася внаслідок порушення законодавства під час проведення приватизації ВАТ «Агробудсистема»;

про стан реструктуризації ВАТ «Завод «Маяк» та передачу до сфери управління Міністерства охорони здоров'я України приміщення та обладнання ДКП «Медико-санітарна частина «Маяк»;

запобігання порушенням законодавства в процесі приватизації та післяприватизаційним процедурам відчуження державного та комунального майна на користь недержавних власників;

про проект Закону України «Про Державний бюджет України на 2003 рік» у частині видатків по ФДМУ;

про фактичне використання ФДМУ коштів спеціального фонду державного бюджету, призначених для здійснення заходів, пов'язаних із проведенням приватизації державного майна в I півріччі 2002 р., та об'рунтування нормативів їх розподілу і напрямів використання в 2003 р.;

про результати комплексної перевірки ВАТ

«Південгідромаш»;

про заподіяння фінансових збитків державі та порушення державних інтересів у результаті відчуження будівлі ВАТ «Український науково-дослідний інститут паперу» за рішенням спостережної ради в рахунок оплати акцій новоствореного ЗАТ «Інститут паперу»;

про стан збереження та використання спортивних будівель і споруд колишнього заводу «Червоний екскаватор», які в 1991 р. під час приватизації заводу були безоплатно передані в господарське управління ЗАТ «АТЕК»;

про виконання Державної програми приватизації на 2000 – 2002 роки в 2001 р.;

про хід проведення конкурсу з продажу паке- та акцій ВАТ «Нікопольський завод феросплавів»;

щодо власності на майно колишнього Військово-мисливського товариства Збройних Сил СРСР, розташоване на території України;

щодо неефективного управління державними корпоративними правами у ВАТ «Рівнеазот»;

щодо неправомірності включення до статутного фонду ЗАТ «Волна» майнових об'єктів колишньої Всесоюзної професійної спілки працівників атомної енергетики та промисловості;

про стан справ у ВАТ «Чисті метали» та ін.

Комісія працює у тісному взаємозв'язку з виборцями. З усіх регіонів України до Комісії надходять листи, лунають телефонні дзвінки виборців, приїжджають окремі громадяни і представники від підприємств та організацій. І кожного тут уважно вислуховують, його справу ретельно вивчають і надають допомогу. За окремими фактами бачать проблему і роблять все для її вирішення.

Оглядаючи пройдений Комісією за 10 років шлях, доцільно відзначити роботу людей, що знаходяться ніби «за кадром», але без яких народні депутати України – члени Комісії не змогли б виконати той величезний обсяг тяжкої, копіткої, дуже відповідальної роботи, – секретаріат Комісії. Керує цим складним і довершеним механізмом *Леонід Адамович Сукненко*.

І 10 років тому, і зараз – Комісія на варті інтересів народу.

Валентина
Петрівна
СЕМЕНЮК

26 лютого 2003 р. з ініціативи Комісії були проведені парламентські слухання на тему «Наслідки і перспективи приватизації в Україні», про що докладно писали і «Державний інформаційний бюлетень про приватизацію» (№ 3 за 2003 р., с. 3 – 4) і газета «Відомості приватизації» (додаток до Бюлетеня – № 8 від 5 березня 2003 р.). До уваги читачів – документи, прийняті за результатами парламентських слухань.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про Рекомендації парламентських слухань «Наслідки і перспективи приватизації в Україні»

Верховна Рада України ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Схвалити Рекомендації парламентських слухань «Наслідки і перспективи приватизації в Україні» (далі – Рекомендації парламентських слухань) (додаються).
2. Кабінету Міністрів України забезпечити виконання цієї Постанови, зокрема врахувати Рекомендації парламентських слухань у процесі доопрацювання Програми діяльності Уряду, розробки галузевих програм розвитку, підготовки проектів нормативно-правових актів.
3. Рекомендувати Фонду державного майна України, Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольному комітету України, Генеральній прокуратурі України у практичній діяльності враховувати Рекомендації парламентських слухань.
4. Спеціальній контрольній комісії Верховної Ради України з питань приватизації, комітетам Верховної Ради

України з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій; з питань промислової політики і підприємництва; з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки; з питань будівництва, транспорту, житлово-комунального господарства і зв'язку у другому півріччі 2003 року поінформувати Верховну Раду України про стан виконання Рекомендацій парламентських слухань.

5. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Спеціальну контрольну комісію Верховної Ради України з питань приватизації, надавши їй статус Комітету Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН

м. Київ
22 травня 2003 року
№ 883-IV

СХВАЛЕНО
Постановою Верховної Ради України
від 22 травня 2003 року № 883-IV

РЕКОМЕНДАЦІЇ парламентських слухань «Наслідки і перспективи приватизації в Україні»

Учасники парламентських слухань, які відбулися 26 лютого 2003 року, обговоривши соціально-економічні наслідки приватизації та перспективи розвитку процесу приватизації в контексті реформування національної економіки, відзначають, що особливою ознакою приватизації в Україні є те, що вона стала не наслідком економічних реформ, а їх рушієм, що значною мірою зумовило відсутність того результату, якого суспільство очікувало від приватизації.

З метою подолання негативних соціально-економічних наслідків приватизації, забезпечення ефективності використання приватизованих об'єктів для економіки України в подальшому та створення конкурентоспроможного вітчизняного товарови-

робника учасники парламентських слухань **рекомендують:**

Верховній Раді України:

прискорити розгляд та прийняття законів про управління об'єктами державної власності; про право комунальної власності та управління об'єктами права комунальної власності; про внесення змін до Закону України «Про контрольно-ревізійну службу в Україні» (стосовно розширення повноважень щодо здійснення перевірок на підприємствах, де є державна частка, з питань повноти та своєчасності нарахування дивідендів на державну частку, збереження власних активів, сплати коштів за оренду державного майна тощо);

організувати проведення за участю всіх зацікавлених

сторін круглого столу з проблем приватизації житла, створення та діяльності товариств співвласників багатоквартирних житлових будинків, розвитку комунального господарства.

Кабінету Міністрів України:

переглянути концепцію приватизації державного майна з урахуванням її негативних результатів, відзначених учасниками парламентських слухань, та стратегії економічного розвитку держави, а також урядової програми структурної перебудови економіки. Особливу увагу звернути на приватизацію підприємств, що знаходяться у державній власності та мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави, і підприємств-монополістів;

підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України концепцію розвитку фондового ринку держави та Національної депозитарної системи, а також проекти законів про Фонд державного майна України; про акціонерні товариства; про захист прав дрібних інвесторів; про реприватизацію майна; про націоналізацію майна; про державне регулювання та нагляд за діяльністю приватизованих підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави;

підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів України щодо зобов'язання підприємств недержавної форми власності та підприємств із державною часткою в статутному фонді надавати у встановленому порядку правоохоронним та іншим уповноваженим органам визначений перелік видів інформації та документів, зокрема щодо ведення реєстрів акціонерів, осіб, які скористалися послугами фінансових посередників при здійсненні операцій з пакетами акцій вартістю понад 100 тис. гривень, та власників приватизованих підприємств;

передбачити законодавче закріплення норми про те, що у разі виникнення загрози припинення діяльності приватизованих підприємств, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави, такі підприємства можуть бути примусово відчужені з мотивів суспільної необхідності відповідно до Конституції та законів України;

у Програмі діяльності Уряду передбачити заходи щодо підвищення соціально-економічної ефективності роботи приватизованих підприємств за економічно обґрунтованими показниками;

виробити єдину державну політику щодо забезпечення ефективного управління державними корпоративними правами в акціонерних товариствах та контролю за фінансовою діяльністю цих товариств, розробити критерії ефективності управління державними корпоративними правами;

створити сприятливі умови діяльності підприємств, які отримують частину доходів від науково-дослідної, проектно-конструкторської та інноваційної діяльності, та запобігати вилученню їх майна за рішенням органів приватизації та виконавчої влади;

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до законодавчих актів стосовно:

- чіткішого врегулювання питання відносин власності та захисту прав власності;
- недопущення корпоратизації державних підприємств, які

не підлягають приватизації, та казенних підприємств;

- визначення критеріїв відбору підприємств, контрольні пакети акцій яких повинні зберігатися у державній власності безстроково або протягом невизначеного терміну, та забезпечення їх закріплення у державній власності;

- включення в умови конкурсів з продажу пакетів акцій підприємств, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави, вимоги про недопущення до участі в конкурсі суб'єктів, у статутних фондах яких частка нерезидентів перевищує 50 відсотків, та/або афілійованих з ними осіб, які є конкурентами цих вітчизняних підприємств на світовому ринку, або зареєстровані в офшорних зонах, або не надають у встановленому порядку повної інформації про реальних власників таких нерезидентів;

- формування спостережних рад акціонерних товариств на пропорційній основі залежно від розмірів пакетів акцій акціонерів;

- заборони передачі належних державі пакетів акцій до статутних фондів державних (національних) акціонерних і холдингових компаній чи інших суб'єктів підприємницької діяльності;

- вирішення питання ліквідації державних (національних) і холдингових компаній, діяльність яких є збитковою, а також компаній, які допустили порушення законодавства при відчуженні переданого цим компаніям державного майна, в тому числі державних корпоративних прав;

- встановлення адміністративної та кримінальної відповідальності посадових осіб господарських товариств за порушення ними прав акціонерів та інших учасників і заподіяння збитків цим товариствам.

Фонду державного майна України:

здійснювати належний контроль за ефективністю управління державними корпоративними правами з метою підвищення соціально-економічної ефективності виробництва та залучення коштів на його модернізацію;

вжити заходів щодо обов'язкового збільшення статутних фондів товариств, у яких є державні корпоративні права, на суму індексації основних фондів згідно з нормативними актами Кабінету Міністрів України;

посилити контроль за виконанням умов договорів купівлі-продажу та фіксованих умов конкурсів, а також за виконанням функцій з управління державними корпоративними правами в господарських товариствах.

Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку:

створити систему запобігання маніпулюванню ринком цінних паперів, нечесній торговій практиці і порушенню етики професійної діяльності на фондовому ринку;

забезпечити концентрацію торгівлі цінними паперами і похідними цінними паперами на організованих фондових ринках та здійснити інші заходи з метою забезпечення прав покупців і продавців;

дівіше захищати в межах наданої компетенції права та законні інтереси акціонерів у процесі діяльності акціонерних товариств та укладення угод з цінними паперами;

забезпечити безумовне виконання акціонерними товариствами положень закону щодо обов'язкової видачі акціонерам

сертифікатів акцій протягом встановленого терміну;

надавати рівні можливості доступу до інформації всім учасникам фондового ринку з метою забезпечення його прозорості та заохочення інвестицій у підприємства з високими технологіями;

здійснювати моніторинг укладення угод на ринку цінних паперів;

удосконалити роботу Національної депозитарної системи та системи розрахунків за угодами щодо цінних паперів відповідно до міжнародно-правових зобов'язань України.

Антимонопольному комітету України:

забезпечити недопущення у процесі приватизації підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, та підприємств-монополістів концентрації власності в руках однієї особи (групи пов'язаних осіб) у розмірах, що дають можливість встановити повний контроль над цими підприємствами;

запобігати концентрації власності в руках іноземних інвесторів, які походять з однієї країни, щодо підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави.

Генеральній прокуратурі України:

з метою забезпечення виконання державою функцій, передбачених Конституцією та законами України, посилити прокурорський нагляд за дотриманням приватизаційного та корпоративного законодавства на підприємствах з державною часткою власності державними органами та посадовими особами цих підприємств;

ширше застосовувати норми Кримінального кодексу України до посадових осіб господарських товариств, які здійснили відчуження активів цих товариств усупереч цілям їх діяльності, що призвело до заподіяння їм збитків, згорання виробництва і звільнення працівників та/або до банкрутства цих підприємств.

Органам місцевого самоврядування:

рекомендувати провести інвентаризацію комунальної власності та створити реєстри об'єктів права комунальної власності;

відповідним комісіям місцевих рад з питань приватизації здійснювати контроль за збереженням та належним використанням комунального майна, а також за дотриманням законодавства у ході його відчуження.

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОБОТИ КОМІСІЇ в липні 2003 р.

На засіданні **2 липня 2003 р.** Комісія розглянула проект Закону України «Про Фонд державного майна України» і вирішила:

підтримати проект Постанови Верховної Ради України «Про прийняття за основу проекту Закону України «Про Фонд державного майна України», внесений народними депутатами України і підтриманий на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій, та рекомендувати Верховній Раді України включити зазначений законопроект до порядку денного сесії, розглянути його та прийняти за основу;

надіслати Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій зауваження та пропозиції Комісії.

Так, Комісія не погоджується з тим, що Фонд державного майна України (ФДМУ) має бути підзвітний Верховній Раді України та підпорядкований Кабінету Міністрів України (п. 2 статті 1 проекту закону). Запропонована редакція суперечить п. 2 статті 7 Закону України «Про приватизацію державного майна», згідно з яким ФДМУ підзвітний і підконтрольний Верховній Раді України.

Оскільки рішенням Конституційного Суду України від 01.07.98 № 9-рп визнано неконституційним підпорядкування ФДМУ Верховній Раді України, слід погодитись із підпорядкуванням ФДМУ відповідно до Конституції

України Кабінету Міністрів України.

Виконання парламентом контрольної функції щодо ФДМУ фактично підтверджено Конституційним Судом України у вищезазначеному рішенні у справі щодо відповідності Конституції України положень частини четвертої статті 3, частини другої статті 5, частин другої та сьомої статті 7 і частини п'ятої статті 29 Закону України «Про приватизацію державного майна» (в редакції Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про приватизацію майна державних підприємств»), в якому Конституційний Суд України визнав, що в абзаці 2 частини другої статті 2 закону, за яким ФДМУ підпорядкований, підзвітний і підконтрольний Верховній Раді України, неконституційним є лише підпорядкування ФДМУ Верховній Раді України. Отже, підконтрольність ФДМУ Верховній Раді України відповідає Конституції України.

У зв'язку з цим Комісія пропонує п. 2 статті 1 проекту Закону України «Про Фонд державного майна України» викласти в такій редакції: «Фонд державного майна України підзвітний та підконтрольний Верховній Раді України та з питань управління об'єктами державної власності підпорядкований Кабінету Міністрів України».

У п. 4 статті 3 Закону України «Про приватизацію державного майна» зазначено, що відчуження майна, яке перебуває в комунальній власності, регулюється положеннями цього закону, інших законів з питань привати-